

## Vidokezo vya Kusaidia

- Umri wa miaka 4 hadi 7 ni wakati muhimu wa kujifunza kusoma.
- Soma pamoja na mtoto wako kwa dakika 20 kwa siku. Soma kwa zamu, kusikiliza, na kujadili.
- Ukiwa na mtoto wako, sikiliza sentensi na upige makofi, piga ngoma au uguse idadi ya maneno.
- Sema sauti na uone ikiwa mtoto wako anaweza kulinganisha sauti na herufi au herufi.
- Chagua neno. Hesabu ni sauti ngapi ziko katika neno. Idadi ya herufi katika neno si lazima ilingane na idadi ya sauti katika neno.
- Fanya mazoezi ya kuunganisha sauti moja moja pamoja. Unawenza kufanya hivyo kwa sauti kubwa kwa maneno halisi (kwa mfano, /c/ /a/ /t/ -> paka) au maneno ya kipuuzi yaliyotungwa (k.m., /m/ /i/ /b/ -> mib).
- Cheza michezo ya maneno yanayopiga mzawa kwa kusema maneno yanayopiga mzawa (kwa mfano, paka, saka, taka, paka).
- Sema maneno yanayoanza na sauti hiyo hiyo (kwa mfano, paka, pasi, piga).
- Kuhesabu Silabi: Mwambie mtoto wako aweke mkono wake chini ya kidevu chake na kusema neno. Kila wakati kidevu cha mtoto wako kinapogonga mkononi mwake anasema sehemu ya neno kwa vokali, hii inaitwa silabi. Rudia na uhesabu ni silabi ngapi kwenye neno.

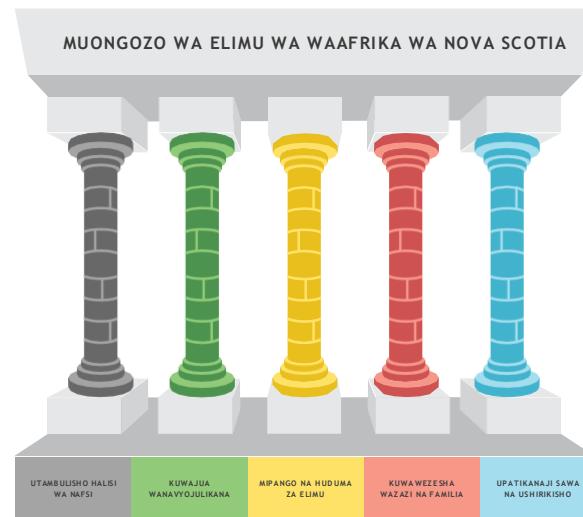
## Maswali ya kumuuliza mwalimu wa mtoto wako:

- Nguvu za mtoto wangu ni nini?
- Ni ujuzi gani mtoto wangu anahitaji kufanya kazi nyumbani?
- Unamsaidiaje mtoto wangu darasani?
- Ni wakati gani tunaweza kukutana ili kujadili maendeleo ya mtoto wangu?

## Kuhusu ACSB

ACSB imejitolea kushirikiana kote katika Idara ya Elimu na Ukuzaji wa Matoto ya Awali na pamoja na wanafunzi, familia, na jamii ili kujenga mfumo wa elimu wa Nova Scotia ambao ni sawa, unaotikia kiutamaduni, na mazingira salama ya kujifunza kwa wanafunzi wote.

Mihimili **Mwongozo wa Elimu wa Waafrika wa Nova Scotia** eleza mada muhimu zinazohitajika kushughulikia vizuizi nya kimfumo katika elimu, kuruhusu wanafunzi wa ANS/Weusi kusikilizwa, kuonekana, kuhamasishwa na kuungwa mkono ili waweze kufikia ahadi na uwezo wao.



### Kwa habari zaidi, wasiliana na:

Tawi la Huduma za Waafrika wa Kanada,  
Idara ya Elimu ya Nova Scotia  
Maendeleo ya Ukuaji wa Mtoto  
4<sup>th</sup> Ghorofa ya Brunswick Place,  
2021 Barabara ya Brunswick / S.L.P 578  
Halifax, Nova Scotia B3J 2S9  
(902) 424-3151  
[acsbs@novascotia.ca](mailto:acsbs@novascotia.ca)

## Tawi la Huduma za Waafrika wa Kanada

# KUWAWEZESHA WAZAZI NA FAMILIA

## Uelewa wa Fonetiki



## Ndugu Wazazi na Familia,

Karibu kwenye Elimu Jumuishi! Kama mwalimu na mtetezi wa kwanza wa mtoto wako, tunatambua jukumu muhimu unalotekeleza katika elimu ya mtoto wako.

Kwa sababu hiyo, Kuwawezesha Wazazi na Familia ni mojawapo ya nguzo tano za Mfumo wa Elimu wa Kiafrika wa Nova Scotian.

Matendo yetu ni ya makusudi. Tunajitahidi kutengeneza fursa za kukuwezesha wewe, na mfumo wa usaidizi wa mtoto wako, kama watoa maamuzi muhimu kuhusu upangaji programu na usaidizi kwa mtoto wako. Hili linawezekana kupitia ushirikiano wa kweli na wa pamoja kati ya nyumbani, shule, na jamii unaosaidia na kuimarishe ustawi na mafanikio ya mtoto wenu. Ili kufikia lengo hili, tunatoa habari, zana na mafunzo.

Unaweza kutumia vipeperushi hii kuongeza ufhamu wako wa viwango vya kusoma vya kiwango cha gredi, na ni tabia gani za kusoma za kuzingatia unaposoma na mtoto wako nyumbani. Ukingo wa matundu umeongezwa kukuwezesha kutenganisha paneli kwa urahisi. Unaweza kuweka videokezo muhimu katika eneo linaloonekana sana, kama vile mlango wa jokofu, kama ukumbusho wa kusoma na kufurahiya!

Wako katika elimu,

Tawi la Huduma za Kanada la Afrika (ACSB)

“Sankofa” linatokana na lugha za Akin Twi na Fante za Ghana, likimaanisha “kupata tena.”

Dhana hiyo inawakilishwa na ndege ya Sankofa, na miguu ikitazama mbele na kichwa kikageuka kurudisha yai mgongoni mwake.



SANKOFA

Alama hiyo inawasilishwa kwenye dhana za ACSB kama ukumbusho kwamba “ili kuelewa hali yetu ya sasa na kuhakikisha maisha yetu ya usoni, ni lazima tujue mambo yetu ya zamani.”

## Ufahamu wa kifonolojia ni nini?

Kucheza na sauti katika lugha yetu ni furaha kwa watoto! Pia huwasaidia kukuza ujuzi muhimu unaosaidia kujifunza kusoma!

Uelewa wa fonolojia unahusisha kufikiria kuhusu sauti katika neno na unajumuisha **utambuzi wa fonimu**, Uwezo wa kusikia na kubadilisha sauti binafsi zinazounda maneno. Utambuzi wa fonimu ni ujuzi muhimu unaohitajika kwa wanafunzi kujifunza ili waweze “kusoma kwa kutamka” maneno rahisi, jambo linalowasaidia kusoma na kuandika maneno.



### Utambuzi wa fonolojia unajumuisha:

- kutambua kwamba maneno yanafanya kwa herufi na sauti
- kusikia na kusema maneno yenyenye rizimu
- Kutambua sauti hiyo hiyo katika maneno tofauti (kwa mfano,, **paka**, **weza**,**kata**)
- kutambua sauti za mtu binafsi katika maneno (k.m., /p/ ni sauti ya awali katika neno “**paka**” na/p/ni sauti ya mwisho ya neno “**paka**”)
- kutengeneza neno jipya kwa kubadilisha sauti moja (k.m., **pakat-cot**) au sauti za kumalizia (k.m.,**paka-weza**)
- kutumia sauti zote za herufi pamoja kusema neno (kwa mfano, /k/ /a/ /t/ - **paka**)
- kufuta sauti katika maneno (k.m., sema neno “**paka**” na umwombe mtoto wako arudie neno bila “/pa/”sauti - neno jipya ni “**ka**”)

## Uelewa wa Fonetiki Mwisho wa Mwaka kwa Darasa la Awali hadi la 1

### Msingi

#### Uelewa wa Fonolojia:

- kutambua maneno hufanywa kwa herufi na sauti
- kusikia na kusema maneno yenyenye rizimu
- kusikia na kusema sauti ya barua katika **mwanzoni**, **mwishoni**, na **katikatiya** maneno ya herufi 2 na 3 (k.m.,**kubwa**, **kubwa**, **kubwa**)
- kuanza “kutoa sauti” maneno, kutambua kila sauti ya herufi na kuweka sauti pamoja

### Darasa la 1

#### Uelewa wa Fonolojia:

- kusikia na kusema maneno sawa
  - sauti ya mwanzo (k.m.,**baluni/kisiwa**)
  - sauti ya kumalizia (k.m., **msaada**, **sabuni**)
  - sauti ya kati (k.m.,**paka/boffya**)
- kubadilisha sauti mwanzoni mwa neno kutengeneza neno jipya (k.m., **oop/loop**)
- kuongeza sauti hadi mwisho wa neno ili kutengeneza neno jipya (k.m., **shinda/shindad**)
- kuweka herufi na sauti pamoja ili kutengeneza na kusoma maneno

Kwa habari zaidi kuhusu tabia za kusoma katika viwango tofauti vya usomaji, tembelea sehemu ya mtaala ya tovuti ya EECD:

<https://curriculum.novascotia.ca>.



Vipeperushi vingine katika mfululizo huu vinaweza kupatikana katika sehemu ya Machapisho ya tovuti ya ACSB katika [www.ednet.ns.ca/acs/home](http://www.ednet.ns.ca/acs/home).

